

**ФАКУЛТЕТ ЗА МАШИНСТВО И ГРАЂЕВИНАРСТВО
У КРАЉЕВУ**

**МАШИНСКИ МАТЕРИЈАЛИ
ИЗВЕШТАЈ СА ЛАБОРАТОРИЈСКИХ ВЕЖБИ**

Студент:

Потпис асистента:

I ВЕЖБА

ИСПИТИВАЊЕ ЗАТЕЗАЊЕМ

СТАТИЧКА МЕТОДА

1. ИСПИТИВАЊЕ ЗАТЕЗАЊЕМ ЧЕЛИКА (ЕПРУВЕТА КРУЖНОГ ПОПРЕЧНОГ ПРЕСЕКА)

1.1. ПОЧЕТНЕ ДИМЕНЗИЈЕ ЕПРУВЕТЕ

На слици уписати почетне димензије епрувете

Карактеристика	Ознака	Формула за израчунавање	Јединица мере	Измерена или израчуната вредност
Материјал				
ПОЧЕТНЕ ВРЕДНОСТИ				
Пречник епрувете	d		mm	10
Површина попречног пресека епрувете	S_0		mm ²	
Почетна мерна дужина епрувете	L_0		mm	100
Укупна дужина епрувете	L		mm	175
ВРЕДНОСТИ НАКОН ИСПИТИВАЊА				
Пречник епрувете на месту прекида	d_1		mm	8
Пречник епрувете на месту прекида	d_2		mm	8.2
Средња вредност пречника епрувете на месту прекида	d_{sr}		mm	
Површина попречног пресека епрувете после прекида	S_u		mm ²	
Крајња мерна дужина	L_u		mm	185

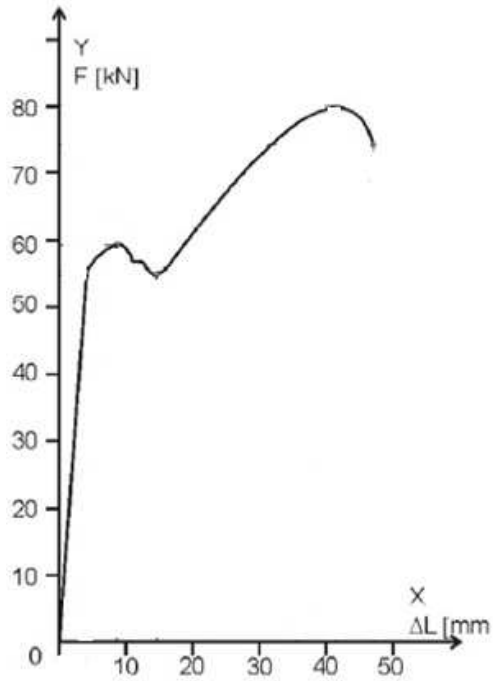
1. 2. ДИМЕНЗИЈЕ ЕПРУВЕТЕ ПРЕ И НАКОН ИСПИТИВАЊА

Уписати недостајуће податке у табелу

1.3. ДИЈАГРАМ СИЛА- ИЗДУЖЕЊЕ

На основу добијеног дијаграма сила-издужење графичком методом одредити:

Силу при горњој граници развлачења,
Силу при доњој граници развлачења,
Максималну силу,
Силу кидања.

1.4. СВОЈСТВА ОТПОРНОСТИ

а) Затезна чврстоћа

б) Напон течења

$$R_m = \frac{F_m}{S_0} =$$

$$R_e = \frac{F_e}{S_0} =$$

1.5. СВОЈСТВА ОТПОРНОСТИ

а) Процентуално издужење после прекида

б) Процентуално сужење после прекида

$$A = \frac{L_u - L_0}{L_0} \cdot 100 =$$

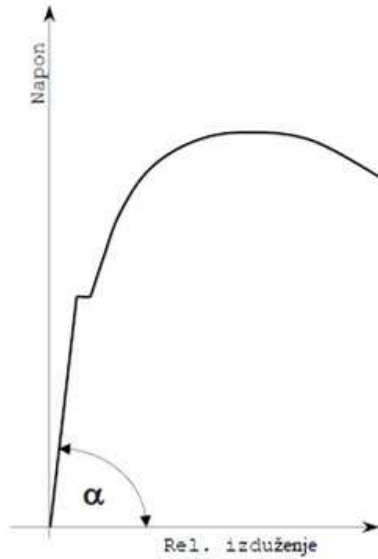
$$Z = \frac{S_0 - S_u}{S_0} \cdot 100 =$$

III ВЕЖБА

ОДРЕЂИВАЊЕ МОДУЛА ЕЛАСТИЧНОСТИ

ОДРЕЂИВАЊЕ МОДУЛА ЕЛАСТИЧНОСТИ

1. На основу дате криве испитивања материјала, графичким путем одредити модул еластичности:

Модул еластичности износи:

2. На основу дате табеле израчунати модул еластичности:

Материјал	Ознака	Љ 1730	Димензије		
Димензија узорка	D_0	10	<i>mm</i>		
Површина пресека	S_0		<i>mm²</i>		
Мерна дужина	L_0	100	<i>mm</i>		
Сила предоптерећења	F_0	1000	<i>N</i>		
Пораст силе	ΔF	2500	<i>N</i>		
Сила, [<i>N</i>]	Деформација	$\Delta L'$	Деформација	$\Delta L''$	$\Delta L = \frac{\Delta L' + \Delta L''}{2}$
2500	0.025		0.025		
5000	0.06		0.059		
7500	0.095		0.095		
10000	0.130		0.12		
12500	0.190		0.18		
15000	0.225		0.215		
17500	0.26		0.24		
Средња вредност свих мерења	$\Delta L_{sr} =$				
Модул еластичности	$E = \frac{\Delta F \cdot L_0}{S_0 \cdot \Delta L_{sr}} =$				

III ВЕЖБА

ИСПИТИВАЊЕ ТВРДОЋЕ

СТАТИЧКА МЕТОДА

1. ИСПИТИВАЊЕ ТВРДОЋЕ ПО БРИНЕЛУ

Објаснити методу и скицирати поступак испитивања:

1. 1. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА

Уписати недостајуће податке у табелу

Карактеристика	Ознака	Формула за израчунавање	Јединица мере	Измерена - израчуната вредност
Испитивани материјал	Џ1730			
Утискивач – челична куглица	D		mm	10
Сила утискивања	F		N	29420
Време дејства силе	t		s	15
Измерени пречници отиска	d ₁		mm	2.51
	d ₂		mm	2.49
Средњи пречник отиска	d		mm	
Тврдоћа по Бринелу	HBS	$HBS = \frac{0,102 \cdot 2 \cdot F}{\pi \cdot D \cdot (D - \sqrt{D^2 - d^2})}$	HB	
Ознака тврдоће по SRPS стандарду				

1.2. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА

Уписати недостајуће податке у табелу

Карактеристика	Ознака	Формула за израчунавање	Јединица мере	Измерена - израчуната вредност
Испитивани материјал	Ливено гвожђе			
Утискивач – куглица од тврдог метала	D		mm	2.5
Сила утискивања	F		N	1839
Време дејства силе	t		s	20
Измерени пречници отиска	d ₁		mm	1.21
	d ₂		mm	1.23
Средњи пречник отиска	d		mm	
Тврдоћа по Бринелу	HBW	$HBW = \frac{0.102 \cdot 2 \cdot F}{\pi \cdot D (D - \sqrt{D^2 - d^2})}$	HB	
Ознака тврдоће по СРПС-у				

2. ИСПИТИВАЊЕ ТВРДОЋЕ ПО ВИКЕРСУ

Објаснити методу и скицирати поступак испитивања:

2.1. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА

Уписати недостајуће податке у табелу

Карактеристика	Ознака	Формула за израчунавање	Јединица мере	Измерена - израчуната вредност
Испитивани материјал	Легура бакра			
Утискивач – пирамида са дијамантским врхом	α		°	136
Сила утискивања	F		N	98.07
Време дејства силе	t		s	20
Измерене дијагонале отиска	d'		mm	0.29
	d''		mm	0.31
Средња дијагонала отиска	d		mm	
Тврдоћа по Викерсу	HV	$HV=0,1891 \cdot \frac{F}{d^2}$	HV	
Ознака тврдоће по СРПС-у				

2.2. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА

Уписати недостајуће податке у табелу

Карактеристика	Ознака	Формула	Јединица мере	Измерена - израчуната вредност
Испитивани материјал	Челик			
Утискивач – пирамида са дијамантским врхом	α		°	136
Сила утискивања	F		N	294.20
Време дејства силе	t		s	15
Измерене дијагонале отиска	d'		mm	0.49
	d''		mm	0.51
Средња дијагонала отиска	d		mm	
Тврдоћа по Викерсу	HV	$HV=0,1891 \cdot \frac{F}{d^2}$	HV	
Ознака тврдоће по СРПС-у				

3. ИСПИТИВАЊЕ ТВРДОЋЕ ПО РОКВЕЛУ

Описати поступак испитивања по методи Роквела и шематски описати фазе испитивања:

а) за методу HRC

б) за методу HRB